

Ústav východoevropských studií FF UK

Posudek vedoucího magisterské práce¹

Jméno a příjmení autora práce	Bc. Jana Koliášová
Studijní obor	Ruský jazyk a literatura
Název práce	Mezi faktem a fikcí. K dokumentárním postupům ve vybraných dílech Alěše Adamoviče
Vedoucí práce	Mgr. Hana Kosáková, Ph.D.

Povinné hodnocení²

	1	2	3	4	5
Struktura práce	<u>x</u>				
Formální podoba práce	<u>x</u>				
Stylová a jazyková úroveň		<u>x</u>			
Výběr literatury	<u>x</u>				
Teoretické zpracování tématu		<u>x</u>			
Vlastní přínos práce, osobní zaujetí tématem	<u>x</u>				
Kreativita, původnost zpracování	<u>x</u>				
Splnění zadání práce	<u>x</u>				

¹ Nehodící se škrtněte

² Do příslušné kolonky zaneste křížek. 1 = nejlepší hodnocení, 5 = nejhorší hodnocení

Přínos práce pro daný obor	<u>x</u>				
----------------------------	----------	--	--	--	--

Dodatečné poznámky a připomínky

Diplomová práce Jany Koliášové zkoumá vybrané aspekty díla běloruského prozaika Alěse Adamoviče. Ústřední otázkou, kterou si autorka klade, je složitá problematika poměru fikce a faktuality. Adamovičovo dílo nabízí k těmto analýzám vhodný a podnětný materiál, neboť tento prozaik do svých původních děl zapracovával ústní svědectví očitých svědků příslušných událostí. Zvláštní pozornost autorka věnuje kategorii autenticity, žánrovým aspektům alegorie a montáže, soustředí se ale i na další dílčí otázky, např. na typy vypravěčů.

Práce je rozdělena do tří částí; první se věnuje zmapování problematiky faktu a dokumentu v sovětské literatuře 20.–70. let. Zvláštní pozornost je v tomto ohledu kladena na činnost formalistů a lefovců, teorii odrazu v rámci socialistického realismu a k patosu odhalování „pravdy“ u tzv. šedesátníků. Druhá část se zaměřuje na Adamovičovo vlastní teoretické uvažování o jeho pracovní metodě a na úvahy týkající se žánrových specifik jeho děl.

Tímto způsobem si autorka připravuje půdu pro třetí, interpretační část, jež znamená vlastní jádro celé práce. Modelovými se pro ni stávají čtyři spisovatelovy prózy, jež současně autorka označuje v rámci Adamovičova díla za vrcholné: *Moje ves lehla popelem* (1975), *Kniha o blokádě* (1981), *Návrat do Chatyně* (1972) a *Katani* (1981). Hlavním deklarovaným cílem autorky je ukázat možnosti aplikace dokumentárního psaní u Adamoviče. V rámci zvolené problematiky nejvíce akcentuje antiiluzivní strategie (jež však podle jejího názoru fikční povahu díla obohacují a dokonce umocňují) a moment skladby celku z více fragmentů (hlasů jednotlivých mluvčích, jež zastřešuje autorský hlas, vyvolávající dojem morální autority vyzdvihující sdílené hodnoty). Zejména v závěru práce se věnuje také otázkám spojených s katarzí, problematice skazu, zachycení traumatického zážitku a role dokumentu (či vůbec tvorby) při formulování osobní, ale i kolektivní paměti.

Koliášová se ve své práci se zdarem pokouší podat alternativu vůči zaběhnutým výkladům spisovatelova díla, pojmajícím interpretaci v rámci klasické válečné prózy. Zabývá se rovněž otázkami intertextuality, chápanými jako dialog mezi jednotlivými Adamovičovými texty. Autorka se kromě běloruských a ruských autorit (především Lidije Ginzburgová, Pjotr Palijevskij) vypořádala s odbornými texty západoevropské provenience, přičemž za nejinspirativnější pokládá Paul de Mana, Charlese Taylora a Petera Bürgera.

Jazykové a stylistické lupy a neobratnosti přítomné v procesu psaní se autorce (až na některé výjimky) ve finální verzi podařilo vymýtit.

Text splňuje všechny náležitosti běžně kladené na tento typ práce. Práci rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

Otázky k obhajobě

1. Již z výše zmíněného vyplývá jistá polytematičnost až rozbíhavost práce. Mohla byste se stručně pokusit o formulaci jejího hlavního a jednotícího hlediska?
2. Na několika místech hovoříte o oslabené referenci v Adamovičově díle. Na základě bezprostředních výpovědí pojmenovávajících historická fakta bývá ale autor běžně vykládán (a takové je jeho místo v literární historii). Mohla byste svůj postoj detailněji vysvětlit?
3. Důležitým momentem vašeho výkladu je rovněž důraz na kontakt mezi vypravěčským autoritativním hlasem a jednotlivými mluvčími, vytvářející dojem procesualnosti jedinečné komunikační situace. Pokládáte tento rys u Adamoviče, běžně pokládaného spíše za tradičního „epického“ vypravěče, za natolik výrazný a pro něj charakteristický?
4. Operujete s pojmem „jednota“ textu – konstatujete různou míru její přítomnost ve zvolených autorových textech. Jak ji lze podle Vašeho názoru ustavit?
5. Převažuje ve Vašem pojetí u Adamoviče estetizující potenciál nebo mravní poslání?

Jednoslovné hodnocení práce: výborně

Podpis vedoucího práce: Hana Kosáková

V Praze dne 28. 7. 2019

Pracoviště vedoucího práce: Ústav východoevropských studií FFUK